

11IN004254

W E T T E R S K I P
F R Y S L Â N

INGEKOMEN

11 FEB. 2011

Waterschap Brabantse Delta
t.a.v. het Algemeen Bestuur
Postbus 5520
4801 DZ BREDA

Leeuwarden, 10 februari 2011
Bijlage(n): 1

Ons kenmerk:
Tel: 058-292 2013 J. de Vries

Beleid, Plannen, Projecten en Verg.verl.

Onderwerp:
Concept- Bestuursakkoord Water
Ambtelijke versie 2.0

Geacht bestuur,

In de vergadering van 8 februari 2011 van het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân is het concept bestuursakkoord water besproken. Het commentaar van het algemeen bestuur is in een brief ter kennis gebracht aan de Unie van Waterschappen. Deze brief treft u bijgaand aan. Tijdens de ledenvergadering van 25 februari aanstaande, zullen wij dit zonodig nader toelichten.

Hoogachtend

Ir P.A.E. van Erkelens,
dijkgraaf Wetterskip Fryslân.

Wetterskip Fryslân

Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden

Telefoon: 058 - 292 22 22 - Fax: 058 - 292 22 23

W E T T E R S K I P F R Y S L Â N

Unie van Waterschappen
t.a.v. het bestuur
Postbus 93218
2509 AE DEN HAAG

Leeuwarden, 9 februari 2011
Bijlage(n):

Ons kenmerk: WFN1101974
Tel: 058-292 2013 J. de Vries

Beleid, Plannen, Projecten en Verg.verl.

Onderwerp:
Concept- Bestuursakkoord Water
Ambtelijke versie 2.0

Geacht bestuur,

In de vergadering van het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân van 8 februari 2011 is het concept-bestuursakkoord water (versie 2.0) besproken. Wij zijn ons ervan bewust dat in deze versie nog diverse wijzigingen verwerkt zullen worden. Toch willen wij nu al ons commentaar onder uw aandacht brengen. Zo nodig zullen wij dit op 25 februari aanstaande tijdens de ledenvergadering nader toelichten.

Achtereenvolgens gaan wij in op de volgende onderwerpen:

1. algemeen;
2. de verkiezingen;
3. de verevening van de kosten van de primaire waterkeringen en de zeggenschap;
4. samenwerking in de waterketen;
5. ontwikkeling van de lasten;
6. beleid en uitvoering.

ad 1. algemeen

Wij zien het bestuursakkoord als een gezamenlijke afspraak van rijk, waterschappen, gemeenten en provincies over een samenhangend pakket maatregelen, dat leidt tot een doelmatiger waterbeheer in Nederland. De totstandkoming van een dergelijke afspraak kenmerkt zich door een onderhandelingsproces waarin de verschillende partijen door "geven en nemen" tot een eindresultaat komen. Bij de eindbeoordeling staat dan de vraag centraal of dat "geven en nemen" tot een evenwichtige uitkomst heeft geleid.

Wij constateren dan het volgende:

- a. Het akkoord bevat diverse positieve punten (plaats van de waterschappen, twee-lagen-structuur, aanpak waterketen), waarvoor waardering kan worden uitgesproken.

Wetterskip Fryslân

Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden

Telefoon: 058 - 292 22 22 - Fax: 058 - 292 22 23

- b. Het akkoord neemt de Storm-voorstellen, die door de gezamenlijke waterschappen in Unieverband zijn ontwikkeld, vrijwel integraal over.

Maar daarnaast constateren we echter ook:

- c. De bijdrage van de waterschappen aan het HWBP loopt op tot 50% van de jaarlijkse investeringskosten. Vooralsnog wordt daarbij een bedrag van 181 miljoen genoemd, maar dat kan afhankelijk van de voor het HWBP3 benodigde gelden verder oplopen.
- d. De bij een dergelijke bijdrage passende zeggenschap van de waterschappen in het gehele HWBP-traject is ontoereikend en niet of onvoldoende geregeld.
- e. Er worden (ook door sommige waterschappen) vraagtekens gezet bij het principe van 100% verevening van de HWBP-kosten over alle waterschappen.
- f. In het akkoord wordt de gewenste stok achter de deur voor het bereiken van de besparingen in de waterketen niet uitgewerkt.
- g. Het in het akkoord opgenomen onderscheid tussen beleid (normstelling, kaderstelling) en uitvoering positioneert de waterschappen veel te veel in een pure uitvoerende hoek.
- h. In het akkoord kiest het rijk voor indirecte verkiezingen van de algemene besturen (ingezetenen) via de gemeenteraden in 2014.

Deze lijst overziend (we beperken ons tot de hoofdpunten) brengt ons tot de voorlopige conclusie dat het proces van "geven en nemen" nog niet tot het gewenste evenwichtige eindresultaat heeft geleid. Het kabinet heeft ons hard nodig om de waterschapsbelastingen te kunnen gebruiken voor het leveren van een substantiële bijdrage aan de rijksbezuinigingen. Onze bereidheid daartoe moet naar onze mening in het bestuursakkoord "beloond" worden met tenminste de keuze van het kabinet voor het handhaven van de directe verkiezingen. Ook een betekenisvolle verschuiving van de zeggenschap over het gehele HWBP-proces naar de waterschappen dient in het akkoord een plaats te krijgen.

ad 2 de verkiezingen

Zoals wij hierboven reeds hebben verwoord zien wij directe verkiezingen voor de leden (ingezetenen) van ons algemeen bestuur, met behoud van de geborgde zetels binnen de kaders van een evenwichtig onderhandelingsresultaat niet als een 'voorkeur' maar als een voorwaarde. Bovendien vinden wij voor dat standpunt volledige ondersteuning in het laatste advies van professor Elzinga. De daarin beschreven argumenten zullen wij hier niet herhalen.

De negatieve signalen naar aanleiding van de laatste verkiezingen in 2008 gingen vooral over de gekozen methode van schriftelijke verkiezingen en de fouten die daarbij zijn gemaakt. Door nu te kiezen voor het combineren van de waterschapsverkiezingen met de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 kan alle negatieve kritiek van toen ondervangen worden.

ad 3 de verevening van de kosten van de primaire waterkeringen en de zeggenschap

In het concept-bestuursakkoord is aangegeven, dat de waterschappen conform het regeerakkoord in 2014 € 134 miljoen en vanaf 2015 € 181 miljoen per jaar gaan bijdragen aan de waterschapsprojecten van het HWBP. Het rijk gaat een gelijke bijdrage leveren.

Wij hebben bijna 200 kilometer primaire waterkeringen langs de Waddenzeekust en de IJsselmeerkust in beheer en onderhoud. Deze waterkeringen vormen een belangrijke schakel in de nationale waterveiligheidszorg. Op dit moment worden de kosten hiervan via de rijksbelastingen omgeslagen over alle inwoners en bedrijven in Nederland. Het principe van nationale solidariteit is daarbij leidend. Ook de belastingbetalers in de hogere delen van Nederland betalen mee aan de kosten van de primaire waterkering elders in het land.

Wij zien geen enkel goed argument om dit principe van nationale solidariteit geheel of gedeeltelijk te verlaten. Dus ook als een deel van de kosten via de waterschapsbelastingen gaat lopen, zal er sprake moeten zijn van 100% verevening over alle waterschappen.

Het verlaten van die 100% wordt door sommigen onderbouwd met de wens om een doelmatigheidsprikkel in te bouwen voor het waterschap in wiens gebied de verbeteringswerken worden uitgevoerd. Wij achten dat dus principiële, maar ook praktisch onjuist. Het loslaten van de 100%-verevening zal in ons gebied leiden tot een onevenredig hoge watersysteemheffing, gezien het

relatief grote arsenaal aan primaire keringen ten opzichte van het aantal belastingplichtigen. Wij zijn van mening dat succesvolle doelmatigheidsprykkels ook op een andere manier in het HWBP-proces kunnen worden ingebouwd.

Daarnaast moeten wij tot de conclusie komen dat de zeggenschap van de waterschappen over het gehele HWBP-proces niet goed is geregeld. Waar we in onze Storm-brief nog uitspraken doen over een gewenste volledige verantwoordelijkheid voor het waterschapsdeel van het HWBP bij de waterschappen, lijken we nu in het bestuursakkoord in te stemmen met het langjarig storten van een forse 50%-waterschapsbijdrage in een rijksput zonder dat daar enige zeggenschap tegenover staat.

Ad 4 de samenwerking in de waterketen

In het concept- Bestuursakkoord Water is aangegeven dat mede op basis van het Bestuursakkoord Waterketen (2007) de afgelopen jaren goede resultaten zijn bereikt in de samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven. Maar er moeten ook nog grote stappen worden genomen om de doelmatigheid in de waterketen verder te vergroten. De tussen VNG en Unie gemaakte afspraken om een besparing te realiseren in de afvalwaterketen (riolering en zuivering), oplopend tot € 380 miljoen per jaar, worden in het bestuursakkoord vastgelegd. Wij zijn het daarmee eens. Randvoorwaarde daarvoor is echter dat alle partijen volledig en enthousiast meewerken aan het bereiken van dat doel. Om die medewerking te stimuleren zal later een effectieve "stok-achter-de-deur-regeling" worden uitgewerkt.

Wij zijn van mening dat de contouren van die regeling al op korte termijn bekend zullen moeten worden. De waterschappen moeten namelijk al in 2011 € 100 miljoen in hun begrotingen verwerken zonder dat de lokale lasten mogen stijgen. Vele waterschappen hebben daarvoor een beroep op hun reserves gedaan. Die situatie kan zich de komende jaren niet herhalen. De lokale-lasten-eis noodzaakt ons dus om al vrij snel tot klinkende besparingsresultaten in de waterketen te komen.

Ad 5 ontwikkeling van de lasten

Wij maken ons grote zorgen over de lastenontwikkeling in de komende jaren en de beeldvorming daarover in de landelijke politiek. Er worden verschillende taken overgedragen aan de waterschappen (grondwater, muskusratten, stedelijk water, zandige kust, bekostiging HWBP), waarbij in de kamerdiscussies te gemakkelijk wordt aangenomen dat de lokale lasten niet of slechts beperkt zullen stijgen. Het staat vast dat aan een significante stijging van de watersysteemheffing niet valt te ontkomen. De besparingen zullen vooral gevonden moeten worden in de zuiveringsheffing en het rioolrecht. Of en de mate waarin dat zal lukken, zal de komende jaren moeten blijken en is sterk afhankelijk van de medewerking van andere partijen. Het is daarom aan te bevelen in een risicoparagraaf in het bestuursakkoord aandacht te besteden aan deze problematiek.

Het is tevens de vraag of kostenuitzettingen en –besparingen in dezelfde mate bij iedere belastingbetaler zichtbaar worden. Daarom willen wij nog eens onderstrepen dat een snelle aanpassing van ons waterschapsbelastingstelsel noodzakelijk is.

Ad 6 beleid en uitvoering.

In het concept-bestuursakkoord wordt in het twee-lagenmodel gekozen voor een strikte scheiding tussen beleid en uitvoering. Het waterschap wordt daarmee nogal sterk als puur uitvoerend orgaan gepositioneerd. Het beeld van waterschappen als regionale uitvoeringseenheden van rijkswaterstaat ligt dan gevaarlijk dichtbij. Dat doet op geen enkele manier recht aan de zelfstandige positie van de waterschappen als functionele overheid met een eigen belastingstelsel en een eigen democratisch gekozen bestuur. Het waterschap dient ook in de toekomst twee belangrijke beleidstaken te behouden. Ten eerste moeten wij vanuit onze deskundigheid beleidsmatig invloed uit kunnen oefenen op de kader- en normstellende overheid. Ten tweede zullen de kaders en normen met een bepaalde beleidsvrijheid door het waterschap vertaald moeten kunnen worden naar de specifieke onderdelen van ons werkgebied. Het bovenstaande dient naar onze mening zorgvuldiger in de teksten verwoord te worden.

Samenvattend

Zoals wij reeds hebben aangegeven zijn wij van mening dat het door ons beoordeelde concept-bestuursakkoord nog niet het gewenste evenwichtige eindresultaat laat zien zoals dat ons voor ogen staat. De belangrijkste kritiekpunten hebben wij hierboven toegelicht.

Wij verwachten dat u in de komende onderhandelingsrondes, gebruik makend van onze opmerkingen, tot de noodzakelijke verbeteringen kunt komen. Wij zien de resultaten daarvan met belangstelling tegemoet.

Ten slotte plaatsen wij een vraagteken bij de snelheid waarmee dit bestuursakkoord tot stand moet komen. Een zorgvuldige beoordeling van de teksten en een adequate betrokkenheid van de achterbannen komt door die snelheid onder druk te staan. Wij vragen ons af of deze haast gerechtvaardigd is, omdat betwijfeld mag worden dat gemeenten en provincies op dezelfde korte termijn tot een positieve instemming zullen komen.

Een afschrift van deze brief zullen wij zenden aan de besturen van de andere waterschappen.

Hoogachtend,
namens het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân,

Ir. P.A.E. van Erkelens
Dijkgraaf

drs. M.M. van Akkeren
secretaris-directeur